

Τα δύο δένδρα. Ο άνθρωπος απαρνήθηκε τη γνώση και την απλή ζωή (Φώτης Κόντογλου)

Categories : [ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ](#)

Date : Μαρτίου 6, 2007

Ζαλίζεται κανένας κι απελπίζεται, βλέποντας σε ποιόν καιρόν ζούμε. Σ' έναν καιρό ολότελα παλαβόν και σκοτισμένον που η τρέλλα κι η ανοησία έχουνε κυριαρχήσει επάνω σ' όλον τον κόσμο...

Κάθουμαι και συλλογίζουμαι κι απορώ πώς οι σημερινοί άνθρωποι έχουνε την ιδέα πως πηγαίνουνε μπροστά, πως προοδεύουνε σε όλα, ενώ στ' αλήθεια πηγαίνουνε όλο και πίσω, κατεβαίνουνε όλο και παρακάτω;...

Απ' όλα λείπει κάποια ουσία, κάποια νοστιμάδα, που είχανε άλλη φορά, λείπει η θέρμη της ζωής και της αγάπης, γιατί άπλωσε η ψύχρα του θανάτου, η απιστία στον Θεό κι η πίστη στη μηχανή.

Η μηχανή στόμωσε τα αισθήματά μας και σφάλισε μέσα μας την πηγή που ανάβρυζε κάθε αληθινή πνευματική χαρά. Σκότωσε την απλότητα. Η μηχανή είναι ψυχρή γιατί είναι γέννημα του μυαλού, γέννημα της "ψυχρής λογικής". Πώς να μην παγώσει ο μέσα μας άνθρωπος καθισμένος επάνω στον Βόρειο Πόλο του μυαλού; Θυσιάσαμε τα πρωτοτόκια για να φάμε τη φακή. Χαλάσαμε τον μέσα μας άνθρωπο για να βολέψουμε μόνο τον απ' έξω άνθρωπο. Σβήσαμε την από μέσα φωτιά που μας ζέσταινε, για να ανάψουμε απ' έξω από το σπίτι μας μια φωτιά ψυχρή, που δε ζεσταίνει, και θαρρούμε πως θα ζεσταθούμε κυττάζοντας την ψεύτικη φεγγοβολή της. Πιστέψαμε πως έτσι θα βρούμε την άκρη των δεινών μας και πάσα ευτυχία, κι αντίς αυτό, περιπλεχθήκαμε σε μεγάλες αγωνίες και σε βάσανα καινούρια που δεν τα ξέραμε πρωύτερα. Αλλά μια φορά που πήραμε αυτόν τον δρόμο, τραβάμε τον κατήφορο όλο με περισσότερη φόρα, αν και βλέπουμε πως ο δρόμος που περπατάμε είναι έρημος και κρύος. Γυρεύουμε να βρούμε ξεκούραση τρέχοντας απάνω σε τριβόλους, ονειρευόμαστε περιβόλια στη Σαχαλίνα που δεν φυτρώνει τίποτα...

Αυτή λοιπόν η κρυάδα σκεπάζει σήμερα όσα κάνει ο άνθρωπος με τα χέρια του, με το μυαλό του και με την καρδιά του. Κύτταξε τα σπίτια του, τ' αμάξια του, τ' άρματά του, τα ρούχα του, τα καράβια του, τα μαγαζιά του, τα βιβλία του, όλα ό,τι κάνει. Αν υπάρχει ακόμα πουθενά λιγοστή πνοή, λιγοστή ζεστασιά, αυτή βγαίνει απ' ό,τι βαστά απ' τα περασμένα, είτε στο χτίριο, είτε στο καράβι, είτε στη ζωγραφική, είτε στο βιβλίο, απ' ό,τι γεννήθηκε τότε που ήτανε πιο απλός και πιο αληθινός.

Γιατί, όπως το κάθε πράγμα, ο άνθρωπος είναι άνθρωπος όσο στέκεται μέσα στα φυσικά σύνορά του. "Μα ποιά είναι αυτά τα φυσικά σύνορά του;" ρωτάνε πολλοί. "Μήπως δεν βρίσκεται μέσα στα σύνορά του κάνοντας ό,τι μπορεί να κάνει κι ό,τι θέλει να κάνει; Κατά τη δική μου την απλή γνώμη δεν βρίσκεται ο άνθρωπος μέσα

στα σύνορά του κάνοντας ό,τι μπορεί και ό,τι θέλει. Είναι σαν το μωρό παιδί, που σαν τ' αφήσεις να κάνει ό,τι θέλει, γρήγορα θα γκρεμισθεί και θα σκοτωθεί. Ο εγωϊσμός και η περηφάνεια θα τον σπρώξει σ' ένα δρόμο που δεν είναι για τα πόδια του. Γι' αυτό κι ο Θεός του έβαλε σύνορο, για να μην πάγει στην καταστροφή του. Τού 'δωσε νόμο που, σύμφωνα μ' αυτόν, χρωστά να πορεύεται. Αν ακούσετε αυτά που λέγω, είπε, τα αγαθά της γης θα φάτε. Μα αν δεν μ' ακούσετε, θα σας φάγει η μάχαιρα (ο θάνατος)". Να, γύρισε και κύτταξε, τί γίνεται σήμερα; Ο άνθρωπος ποτέ δεν είχε στολίσει με τόσα ψεύτικα στολίδια "το έξωθεν του ποτηρίου και της παροψίδος". Γέμισε τον κόσμο από μηχανές, δούλες τάχα που υπηρετάνε τον αφέντη τους. Μα ποτέ δεν ήτανε ο άνθρωπος τόσο δυστυχημένος, τόσο φοβισμένος, τόσο απροστάτευτος, τόσο σαστισμένος, τόσο φτωχός σε αληθινά πλούτη!

Δεν είναι παράξενο το πως γίνεται, υστέρα από τόσα μέσα, υστέρα από τέτοια μηχανική αρματωσιά, που ζαλίσθηκε κι ο ίδιος ο άνθρωπος από ό,τι μπόρεσε να κάνει, να μη βρίσκει ησυχία κι ανάπαυση ενώ ίσια-ίσια γι' αυτήν την ησυχία του τ' άφτιαξε; Χωρίς να το καταλάβει, όσα κάνει για το καλό του, γυρίζουνε σε κακό...

Έβαλε όλη την τέχνη του και φιλοτέχνησε ένα στεφάνι μαλαματένιο και στολισμένο με τα πιο ακριβά πετράδια, για να το φορέσει στο κεφάλι του σαν νικητής της φύσης και της «τυφλής μοίρας» που θαρρεί πως κυβερνά τον κόσμο, και μόλις το βάζει στο κεφάλι του γίνεται στέφανος εξ ακανθών που τρυπά τα μηλίγκια του και το μέτωπό του το γεμάτο περηφάνεια, και τρέχει το αίμα στα μάτια του που θαρρούσανε πως τα βλέπανε όλα, ως την άκρη του παντός.

Ποιό είναι λοιπόν το κρυμμένο αυτό χέρι που τα αλλάζει όλα και τα κάνει ανάποδα από τους πόθους του, που κάνει άμμο το χρυσάφι του, που τον εξευτελίζει και τσαλαπατά την περηφάνεια του; Και που όσο περισσότερο περηφανεύεται, τόσο χειρότερος είναι ο εξευτελισμός του; Και που αντί να παίρνει αντάμειψη για τα μεγάλα και τα τρανά που κατορθώνει να κάνει, παιδεύεται σκληρά σαν να τον βρίσκει η τιμωρία για κάποια μεγάλη αμαρτία που έκανε; Κι όχι μονάχα δεν στρέφει πίσω από τον δρόμο που πήρε αλλά τρέχει και με περισσότερο πείσμα, κι ας είναι ματωμένα τα πόδια του. Ο ίδιος «ο όφισ ο αρχαίος» που απάτησε τους πρωτόπλαστους και τους παρακίνησε να απογευθούνε από το δέντρο της Γνώσης λέγοντάς τους πως θα γίνουνε Θεοί, ο ίδιος όφισ μιλά στο αυτί της ανθρωπότητας κάθε φορά που σταματά κουρασμένη σ' αυτόν τον δρόμο που δεν βγάζει πουθενά, και τηνμποδίζει να πάρει άλλον δρόμο πιο ταπεινόν, πιο ειρηνικόν, πιο ήμερον, και της λέγει:

"Εσύ ο άνθρωπος δεν είσαι για την ταπεινή ζωή που ζούνε τα απλά τα πλάσματα οπού υποτάζονται στο θέλημα Εκεινού, που τα έπλασε. Για σένα δεν υπάρχει κανένα σύνορο, εσύ είσαι ο κύριος του παντός, εσύ βάζεις σύνορα για τα άλλα πλάσματα. Για σένα δεν υπάρχει νόμος' η δική σου η θέληση είναι ο νόμος. Η υποταγή κι η ταπείνωση είναι μιζέριας που πρόπευνε σε σκλάβους, κι όχι σε σένα που σκλαβώνεις τα πάντα και τα κάνεις να δουλεύουνε στην υπηρεσία σου. Κύτταξε τι φοβερά κι απίστευτα πράγματα έφτιαξε η περηφάνεια σου. Μπορεί να φτιάξει τέτοια θαυμαστά πράγματα η ταπείνωση;

Μην κυττάς πως είσαι ματωμένος και γεμάτος αγωνία, και πως δεν κάθισες ακόμα επάνω στον χρυσό θρόνο της δόξας σου. Τράβα μπροστά! Να, κοντεύεις να φτάξεις! Θα γίνεις Θεός και θα υποταχθούνε όλα σε σένα. Μην πιστεύεις στα παραμύθια. Παραμύθι είναι πως υπάρχει Θεός άλλος από μένα κι από σένα που σε προσκαλώ να βασιλέψεις μαζί μου.... Μην θαρρείς πως θα σε θρέψει το δέντρο της Ζωής, όπως σου είπανε. Μην τρως πια απ' αυτό μαζί με τ' άλλα τα ζώα. Παράτησέ το αυτό το δένδρο. Πάρε και φάγε από το δέντρο της Γνώσης, για να γίνεις Θεός.

Αυτός που σου είπε να φυλαχθείς και να μη φας από τον καρπό του, το έκανε από ζήλεια για να σ' έχει στις προσταγές του, για να μην ανοίξεις τα μάτια σου...".

"Τί έκανες με τη Γνώση που απόχτησες τρώγοντας από το δέντρο της; Έκανες τούτον τον κόσμο σου, είναι πιο τέλειος από κείνον τον χοντροκαμωμένον που έφτιαξε ο Θεός με το δέντρο της Ζωής. Κύτταξε τι θαυμαστές μηχανές έβαλες στην υπηρεσία σου, και βγάλε από το μυαλό σου αυτό που δυνάμωσε μονομιάς σαν άκουσες τα λόγια μου κι έφαγες από το δέντρο το δικό μου. Μην χασομεράς, μην διστάζεις, μην σταματάς μέρα-νύχτα..."

"Νά 'χεις πάντα στο νου σου πως οι περήφανοι δεν θέλουνε να καθίσουνε στη μάντρα που τη λένε Παράδεισο γιατί είναι πλασμένοι για το δικό μου βασίλειο που το λένε Κόλαση. Εγώ είμαι εκείνος που με λέγανε μια φορά Εωσφόρο, δηλαδή Αυγερινό, και τώρα με λένε Σατανά. Από το πείσμα μου γκρεμίσθηκα, γιατί θέλησα να στήσω τον θρόνο μου πιο πάνω από τον θρόνο του Θεού. Μα δεν μετάνιωσα, γιατί αν μετάνιωνα θα γινόμουν σκλάβος, σαν κι αυτούς, που είναι γεννημένοι για να κάθονται μέσα στη μάντρα του Παραδείσου. Έτσι κι εσύ, θα ματώνεσαι και θα κατρακυλάς στη λάσπη την ώρα που θαρρείς πως έγινες αφέντης του κόσμου, μα δεν θα σκύψεις το κεφάλι σου. Γιατί εγώ είμαι «ο όφις ο αρχαίος» με τις πολλές βόλτες στο μακρύ κορμί μου, κι αν γλυτώσεις από τη μια, σε σφίγγω με την άλλη και σε ξαναφέρνω στο θέλημά μου. Εγώ θα παλεύω έως τη συντέλεια του κόσμου.

Θέλω να σ' έχω παντοτεινά στην προσταγή μου, και στο τέλος θα με φχαριστήσεις, γιατί θα νικήσουμε μια μέρα, και θα κάνουμε τον κόσμο όπως τον θέλουμε εμείς, κι όχι όπως τον θέλησε Αυτός που σου είπε να μην φας από το αψύ το δέντρο μου, παρά να θρέφεσαι από το μαλαχτικό δέντρο της Ζωής, που τα φύλλα του τ' αργοσαλεύει ειρηνικά το ήμερο αγέρι της ταπείνωσης και της απλότητας, και δεν τα ταραίζει ποτές ο ανεμοστρίφουλας της αλαζονείας και της παρακοής, που αναμαλλιάζει το δέντρο της Γνώσης, το δέντρο το δικό μου..."

(Από το βιβλίο «ΜΥΣΤΙΚΑ ΑΝΘΗ», σελ. 233-239)